

VODIČ PO
RAZSTAVI

SVET BREZ NAS

Zgodbe o dobi nečloveških akterjev

Kustosinja: Inke Arns (HMKV)

27. JUNIJ - 27. AVGUST 2017

Galerija Vžigalica / Muzej in galerije mesta Ljubljane

1

SUZANNE TREISTER

HFT The Gardener (HFT vrtnar)

74 grafik na papirju Hahnemuhle, video, 2016

z dovoljenjem: umetnik; Annely Juda Fine Art, London; P.P.O.W. Gallery, New York

V *HFT The Gardener* Suzanne Treister raziskuje svet visokofrekvenčnih trgovcev, ki dandanes delujejo na borzi predvsem s pomočjo posebnih algoritmov, tako imenovanih trgovskih botov (avtomatizirani programi). V svojem delu Treisterjeva raziskuje kompleksni notranji svet fiktivnega britanskega visokofrekvenčnega trgovca z imenom Hillel Fischer Traumberg (r. 1982). Med opazovanjem cen delnic, ki se hitro prikazujejo in izginjajo na zaslonu, doživi HFT halucinacijsko izkušnjo prepoznavanja čistih vzorcev. Od tistega trenutka naprej sledi svojemu poklicu z raziskovanjem psihoaktivnih substanc, ki naj bi mu pomagale zavest združiti z algoritemsko inteligenco in videti svet z druge strani – z gledišča algoritma. V nenavadni pripovedi, ki jo sestavlja niz sedmih del in en video, Treisterjeva znanstvene, umetniške in šamanske prakse povezuje s politiko globalnih finančnih konstruktov, botaniko, algoritmi in navno umetnostjo.

2

MARK LECKEY

GreenScreenRefrigeratorAction

video, 2010, 16:25 min

z dovoljenjem: Mark Leckey, Galerija Cabinet, London, in Galerija Buchholz, Berlin/Köln/New York

V delu Marka Leckeya z naslovom *GreenScreenRefrigeratorAction* pred zelenim zaslonom stoji ogromen črn hladilnik, ki razglablja o svojem obstoju. Zdi se, da njegov monolog, ki ga izgovarja umetnik z digitalno popačenim glasom, opazovalcem omogoča vpogled v njegove misli: hladilnik opisuje svoje vsakodnevne naloge, podaja razlage svoje zgradbe in nadzornih plošč, svojih izjemnih (zamrzovalnih) lastnosti, govori pa tudi o svoji kozmološki povezanosti s stvarmi, soncem, luno in zvezdami. Monolog temelji na odlomkih iz majevske svete knjige *Popol vuh* in razprave Calvina Tomkinsa o Marcelu Duchampu, pa tudi na fragmentih iz tehničnega opisa hladilnika. Z iskanjem slik si gospodinjski aparat skuša poiskati »prijatelje« – predmete, ki so mu podobni po videzu. To iskanje ga pripelje do podob črnih limuzin, pametnih telefonov, igralnih konzol in računalniških kovčkov, pa tudi do Kabe v Meki. Ta bolj ali manj inteligentni hladilnik nam daje slutiti, kaj nas čaka na medmrežju stvari.

3

IGNAS KRUNGLEVICIUS

Hard Body Trade

video, 2015, 5:02 min

z dovoljenjem: umetnik

Delo Ignasa Krunglevičiusa prikazuje polet skozi panoramo zasneženih gora. Podobe ustvarjajo vtis dovršeno animiranih digitalnih svetov v računalniški igri – le da so resnične. Umetnik je *Hard Body Trade* ustvaril z montažo tako imenovanih standardnih posnetkov goratih pokrajin. Zvočna podlaga je R'n'B pesem, ki jo spremlja računalniško ustvarjen glas: »Nosimo maske tako kot vi. Stvari nadomeščamo z matematiko, medtem ko se ideje kopičijo v vaših telesih kot maščoba. [...] Razvrščamo algoritemske vtičnike za vašo starostno skupino. [...] Izvajamo vašo zadnjo kognitivno posodobitev.« Sublimni lepoti podob te izjave nasprotujejo. Nenadoma so človeški gledalci prisiljeni spoznati, da opazujejo računalnik v nedejavnem stanju, v času, ko nima kaj početi. Morda ta čas zapolnjuje s podobami, ki jih je obdelal čez dan – s podobami, ki nas spominjajo na posnetke, ki smo jih nekoč lahko gledali na televiziji v času, ko televizijske postaje niso oddajale.

4

PINAR YOLDAS

The Kitty AI, Artificial Intelligence for Governance (AI mucka, umetna inteligenca za vladnost)

video, 2016, 12:40 min

z dovoljenjem: umetnica, Ceren Yoldas, Rob Tom Browning

V delu *The Kitty AI, Artificial Intelligence for Governance* si Pinar Yoldas zamišlja umetno inteligenco, ki je prevzela svet. V videu 3D-animirana mačka kot vladarica nekega velemesta leta 2039 govori o sebi in svojih delih. Umetna inteligenca je privzela videz ljubke mucke, zato da ne prestraši ljudi. Iz prihodnosti komentira nerešljivost preteklih kriz – begunske krize, podnebnih sprememb in zlovesče »p krize« – in nesposobnost človeštva za upravljanje gigantske infrastrukture. Umetna inteligenca, kakršno ponazarja AI mucka, je v zamišljeni prihodnosti zato zavzela položaje politikov in drugih profesionalnih skupin. Po logiki umetne inteligence je vladna oblika vprašanje kvantitete: »Demokracija se je rodila v mestu – nobeno presenečenje ni, da umira v velemestu.«

5

NICOLAS MAIGRET & MARIA ROSZKOWSKA

Predictive Art Bot (Robotski napovedovalec umetnosti)

ventilators, software, twitter.com/predartbot, 2017

Courtesy the artists (Disnovation.org)

Predictive Art Bot Nicolasa Maigreta in Marie Roszkowske je algoritem, ki uporablja sodobni diskurz kot osnovo za ustvarjanje konceptov za umetniške projekte, občasno pa napoveduje tudi absurdne prihodnje smernice umetnosti. Algoritmi se zdaj uporabljajo zelo pogosto za izdelovanje napovedi na različnih področjih, pri čemer uporabljajo analizo podatkov, statistično analizo in prepoznavanje različnih vzorcev, denimo v nakupovalnem vedenju specifičnih skupin, razvoju globalnega trga in celo na področju potencialnih kriminalnih dejanj. V nasprotju s tem se **Predictive Art Bot** specializira za umetnostne napovedi, ki so dvakrat na dan objavljene na Twitterju (twitter.com/predartbot) in katerih namen je razširiti omejeno človeško domišljijo z novimi, nečloveškimi perspektivami. Kot parodija transhumanističnih prerokb **Predictive Art Bot** osvobaja umetnike od omejitev ustvarjalnosti in razvija ideje, ki jih ljudje doslej še niso izvedli ali se jih celo sploh še niso domislili.

6

YURI PATTISON

the ideal (v 3.0) (ideal (v 3.0))

instalacija, police, naprava AntMiner, video, 2015
z dovoljenjem: umetnik; Helga Maria Klosterfelde Edition, Berlin

Instalacija raziskuje bitcoin, digitalno valuto, ki je še vedno v povojih in ki nastaja v tako imenovanih bitcoin rudnikih. Več takšnih rudnikov ima posameznik, več virtualnega denarja lahko ustvari. Kitajska družba HaoBTC, pekinško start-up podjetje, ima v lasti bitcoin rudnik ob novem jezu za hidroelektrarno v provinci Sečuan (okupirani Tibet). **ideal (v 3.0)** je sestavljen iz naprave AntMiner, manjše verzije strojne opreme, ki se uporablja v rudniku HaoBTC. Vodni hladilni sistem vsebuje pristne kamne iz rečne struge nižje od jezusa. Te kamne je poslal Eric Mu, vodja trženja pri HaoBTC, in to skupaj s posnetki širjenja HaoBTC, ki jih je za umetnika posnel Mu. <http://ideal.exchange/~txt.pdf>

7

EVA & FRANCO MATTES

Dark Content (Temna vsebina)

instalacija, 3 pisalne mize, 3 monitorji, 3 videi, od leta 2015
z dovoljenjem: umetnika in Galerija Carroll / Fletcher, London

V **Temni vsebini** Eva in Franco Mattes nagovarjata tako imenovane »moderatorje vsebin«, ki z internetnih platform v imenu velikih družb odstranjujejo sporne vsebine. Na delu na Filipinih, v Arizoni ali Bolgariji, kilometre stran od anonimnih družb, ki jih najemajo, so ti delavci zaposleni z vsrkavanjem in presejanjem najslabšega, kar proizvede človeštvo, da bi zaščitili preostale. Kam gredo vse presejane podobe, ko izginejo z interneta? Lahko poniknejo na darknetu, toda žal se vtisnejo tudi v možgane nevidne vojske moderatorjev. Med žaljivo vsebino, ki je pred nedavnim končala na črnem seznamu – tu so, denimo, pornografija, prelivanje krvi, razisem in kibernetško ustrahovanje – so tudi poljubi istospolnih partnerjev, islamski pridigarji, doječe matere, tibetanski menihi, ki se sežigajo in, to je morda še bolj presenetljivo, Courbetov **Izvor sveta**. Za pričujoče delo sta Eva in Franco Mattes poiskala več moderatorjev vsebin in se z njimi pogovarjala o najbolj pretresljivih podobah, na katere so naleteli, in o implikacijah odstranjevanja teh vsebin. Tudi večina tistih, ki so že zdavnaj nehali delati, se še vedno spominja videa, zaradi katerega so dali odpoved.

8

TIMO ARNALL

Robot Readable World (Robotsko čitljivi svet)

video, 2012, 5:09 min
z dovoljenjem: umetnik

Kako roboti, ki počasi, a zanesljivo poseljujejo naše okolje, vidijo naše ulice, mesta in nas, in kakšne izpeljave delajo na osnovi svojih opažanj? V svojem videu **Robot Readable World**, ki ga tvorijo najdeni posnetki, skuša norveški filmski ustvarjalec in oblikovalec Timo Arnall ugotoviti, ali se nadvse selektivni in zgoščeni pogled strojev na njihovo okolje navezuje na načela človeške zaznave ali ne. Izvlečki iz več kot 30 virov kažejo, kako stroji prepoznavajo ljudi, avtomobile, mikrobe in druge objekte, kako interpretirajo smer in hitrost, štejejo objekte, berejo prometne znake, prepoznavajo posameznike oziroma njihove obraze v množici. Postanemo oko stroja in vidimo, kar vidi algoritem: zaznava stroja se zdi še vedno naivna, skorajda takšna, kot je zaznava otroka, ki skuša razumeti neko dogajanje. Pesem »Hladna poletna pokrajina« (»Cold Summer Landscape«) glasbenega projekta Blear Moon daje podobam poetičen in temačen prizvok.

9

SIDSEL MEINECHE HANSEN

Proud To Be Your Own Boss, Proud To Be Busy (Ponosna, da sem vaša lastna šefica, ponosna, da sem zaposlena)

instalacija, Ikein posteljni okvir in posteljnina, CGI & HD video Seroquel®, 2014, 8:00 min
po naročilu Galerije Cubitt
z dovoljenjem: umetnica; Rodeo, London

Danska umetnica Sidsel Meineche Hansen se ukvarja z notranjim cepljenjem subjekta v družbi. V tem procesu raziskuje reprezentacijo ženskega telesa in jaza v kontekstu družbenih in ekonomskih struktur moči. Njeno raziskovanje mehanizmov mikropolitike se izraža v nenehno naraščajočem korpusu del, v katerih prevprašuje živčnost kot obliko institucionalne kritike, v

zvezi s tem pa tudi farmacevtsko industrijo kot proizvajalko subjektivnosti. Video *Seroquel*® (2014) uporablja podobe iz medicinske računalniške 3D vizualizacije, ki je uporabna za to reprezentacijo. Psihotropna druga Seroquel, ženska 3D podoba v virtualnem laboratoriju in pripovedovalkin glas v tej računalniško ustvarjeni animaciji reflektirajo tudi teme samouničevanja, depresije kot radikalne oblike izčrpanosti in industrije, ki temelji na sistematičnem nadzoru jaza.

Pripovedovalkin glas: Lydia Lunch, glasbeni posnetki: Design A Wave (2014) in Alitrec (2013), 3D oblikovanje & animacija: Clifford Sage & James Stringer @ Workflow, montaža & kompozicija: Matthew Stringer @ Workflow

10

SASCHA POHFLEPP

Recursion (Ponavljjanje)

video, 2016, 2:00 min

z dovoljenjem: umetnik

Osrednji element dela Sasche Pohfleppa *Recursion* je besedilo o človeštvu, ki ga je ustvarila umetna inteligenca (AI). Umetni inteligenci so bila na voljo raznovrstna besedila, od enciklopedijskih člankov o človeški biologiji in družbenih oblikah do del s področij psihologije, filozofije in pop kulture, vključno s celotnimi Wikipedijinimi članki o človeštvu, zavesti, ekonomiki, čustvih, znanosti, tehnologiji, človeškem telesu in človeškem vedenju ter tudi *Nelagodje v kulturi* Sigmunda Freuda, »California« Joni Mitchell, »Here Comes the Sun« skupine the Beatles, *Fenomenologija duha* G. W. F. Hegla, *Čisto in nevarno* Mary Douglas ter »Spider and I« Briana Ena. AI je nato dobila navodilo, naj sestavi besedilo, ki se bo začelo z besedo »človeško«; to besedilo v videoposnetku performansa na glas bere umetnica Erika Ostrander. Tako je Sascha Pohflepp ustvaril povratno zanko med nami in umetnim drugim. Ne moremo se izogniti vprašanju, če citiramo Benjamina Brattona, ali ni »...resnično grozljivo domača tista dolina, v kateri ugledamo sami sebe skozi oči AI drugega«.

11

MOREHSHIN ALLAHYARI & DANIEL ROURKE

The 3D Additivist Manifesto (3D aditivistični manifest)

video, 2015, 10:11 min, 3D tiskani objekt 2016

#aditivizem

z dovoljenjem: umetnik

Dobrih sto let po njegovi objavi Morehshin Allahyari & Daniel Rourke na temačen, a ustrezen način posodobljata *Futuristični manifest* (1909) Filippa Tommasa Marinettija. Leta 2015 sta umetnika objavila *3D aditivistični manifest*, v katerem sta 3D tiskanje proglasila za vseobsežno metaforo našega časa. Njun video manifest je poziv k potiskanju 3D tiskalnika in drugih ustvarjalnih tehnologij do njihovih skrajnih meja in še naprej, v območje spekulativnega, provokativnega in nenavadnega. #Aditivizem je skovanka aditiva in aktivizma: gibanje, ki se ukvarja s kritiko »radikalnih« novih tehnologij v fablabih, delavnicah in učilnicah, in to na družbeni, ekoloških in globalni ravni. #Aditivizem se sprašuje, ali je mogoče spremeniti svet, ne da bi se spremenili tudi sami, in kakšne so posledice zavzetja nekega stališča. Manifest si je mogoče ogledati na spletu na naslovu additivism.org/manifesto.

12*

ADDIE WAGENKNECHT

Internet of Things No. 1 (Medmrežje stvari št. 1)

Roomba, bela orhideja, keramičen lonček, motilec brezžičnega omrežja, 2016

po naročilu MU, Eindhoven & Haus der elektronischen Künste Basel

14.6 x 10.7 x 10.7 in / 37 x 27 x 27 cm

z dovoljenjem: umetnik & galerija bitforms, New York

Wagenknecht je tri robotske sesalnike Roomba predelala tako, da lahko delujejo kot točka za brezžični dostop do omrežja, brskalnik Tor ali motilec signalov. Po zaslugi algoritma, ki sproži čistilno funkcijo pri sesalnikih, se iz izvirne praktične uporabe razvije interakcija, ki je dinamična, a hkrati moteča: medsebojna razdalja med sesalniki in njihova oddaljenost od mobilnih telefonov, prenosnih računalnikov ali drugih brezžičnih usmerjevalnikov vplivata na tehnologijo teh naprav in ojačita ali potlačita njihove signale. *Internet of Things No. 1* je komentar o nepredvidljivosti interakcij med objekti v omrežju. V svojem naključnem plesu se roboti osvobajajo iz nevidnega vzajemnega objema in nadaljujejo svojo pot, v druge smeri pa jih usmerjajo le njihovi odzivi na ovire. Predmeti, nameščeni na robote, se nanašajo na naslov, ki je že realnost, in to ne le v naših pisarniških prostorih; v naših sodobnih tehnoloških napravah medmrežje stvari deluje neodvisno in tudi interno komunicira.

* Umetiško delo se premika v prostoru.

KOLOFON

Svet brez nas Zgodbe o dobi nečloveških akterjev

Kustosinja: Inke Arns (HMKV)

27. junij – 27. avgust 2017

Galerija Vžigalica
Trg francoske revolucije 7
1000 Ljubljana
Slovenija

Vodja produkcije: Janez Janša
Producenta: Marcela Okretič, Jani Pirnat
Izvršna producentka: Sonja Grdina
Odnosi z javnostmi: Alja Žorž, Janja Bužečan

Produkcija: HMKV (Hardware MedienKunstVerein) in Aksioma – Institute for Contemporary Art, Ljubljana

Koprodukcija: Muzej in galerije mesta Ljubljane in Drugo more, Reka

HMKV

Hardware MedienKunstVerein

Zahvale: Annelly Juda Fine Art, London; bitforms gallery, New York; Cabinet, London; Carroll / Fletcher Gallery, London; Helga Maria Klosterfelde Edition, Berlin; Rodeo, London.

Svet brez nas v Ljubljani in na Reki je izveden v okviru projekta **State Machines**, ki ga izvajajo Aksioma (SI), Drugo more (HR), Furtherfield (VB), the Institute of Network Cultures (NL) and NeMe (CY).

STATE MACHINES

Podpora: program Evropske unije Ustvarjalna Evropa, Ministrstvo za kulturo RS, Mestna občina Ljubljana, Kultura nova in Oddelek za kulturo mesta Reka

Razstavo **The World Without Us** v Dortmundu (HMKV) je podprl: German Federal Cultural Foundation

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Vsebina komunikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Medijski pokrovitelj: Radio Študent